

Prekentekest: Joh 6,52-65

Nå ble det en strid mellom jødene, og de sa: "Hvordan kan han gi oss sitt legeme å spise?" Jesus sa da til dem: "Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Hvis dere ikke spiser Menneskesønnens legeme og drikker hans blod, har dere ikke livet i dere. Men den som spiser mitt legeme og drikker mitt blod, har evig liv, og jeg skal reise ham opp på den siste dag. For mitt legeme er den sanne mat, og mitt blod er den sanne drikk. Den som spiser mitt legeme og drikker mitt blod, blir i meg og jeg i ham. Likesom Faderen, den levende, har sendt meg, og jeg har liv ved ham, slik skal også den som spiser meg, ha liv ved meg. Dette er det brød som er kommet ned fra himmelen, ikke det fedrene spiste, de som døde. For den som spiser dette brød, skal leve i all evighet."

Dette sa han da han lærte folket i synagogen i Kapernaum. Mange av disiplene som hørte det, sa da: "Dette er harde ord! Hvem kan høre på slikt?" Jesus visste med seg selv at disiplene hans var forarget, og han sa: "Synes dere dette er anstøtelig? Hva så når dere ser Menneskesønnen stige opp dit hvor han var før? Det er Ånden som gjør levende; her kan mennesket intet utrette. De ord jeg har talt til dere, er ånd og liv. Men det er noen av dere som ikke tror." For Jesus visste fra første stund hvem som ikke trodde, og hvem som skulle forråde ham. Og han la til: "Derfor sa jeg til dere at ingen kan komme til meg uten at det er gitt ham av Faderen."

Slik lyder Herrens ord.

Finnes det noe så velgjørende for kropp og sjel som å sitte omkring et bord sammen med gode venner og nyte et måltid i fellesskap? Slik omtrent står det i forordet til en kokebok jeg har. Måltidet har alltid hatt en stor plass i fellesskapet. Går vi noen tiår tilbake, til da det var mange barnerike familier, så vil vel de fleste huske at man brukte tid på måltidene. Fast-food var ikke oppfunnet, det tok tid å tilberede maten, og man spiste med en viss andakt.

Duk på bordet, lys og servietter, fellesskap rundt bordet, julaften og påskeaften, fødselsdagselskap, eller når venner inviteres hjem til middag eller kveldsmat. Finnes det noen lykkeligere stund enn da? For mange tror jeg de lykkeligste dagene var da man var mange samlet rundt bordet.

Måltidsfellesskap. Smak på ordet. Måltid og fellesskap. Allerede i det gamle Israel hadde fellesskapet rundt måltidet sin faste plass, enten det var bryllupsmåltid i glede, eller minnesamvær i sorg. Man spiste sammen med dem en var glad i, venner og familie. Motsatt var det utenkelig å dele bord med sine uvenner eller fiender.

Måltidet viser at en er velkommen og hører med i fellesskapet rundt bordet. Slik har det vært gjennom skiftende tider og skiftende kulturer. Måltid og vennskap hører sammen. Det var vel derfor Gud gjorde nettopp måltidet til

stedet for møte med sine venner. I eldgammel tid gav Gud sine forskrifter om hvordan israelsfolket skulle ofre. Når det ble ofret takkoffer, ble en del av offerdyret gitt til Herren på alteret og brent som et sonoffer. Det skulle sone for synd som skilte den ofrende fra Gud. Etter at soningen var utført, ble så resten av offerkjøttet spist under et festmåltid sammen med slekt og venner.

Dette var et gledesmåltid i takknemlighet til Gud for at forholdet til ham var gjenopprettet. På denne måten hadde Gud og mennesker måltidsfellesskap med hverandre i den gamle pakts tid. De delte den samme maten. Da påsken kom ble påskelammet slaktet til minne om at Gud hadde befridd sitt folk fra fangenskap i Egypt. Blodet fra lammet hadde reddet israelittenes liv.

Etter hvert som århundrene gikk, ble påskemåltidet preget av en ny forventning, en forventning om en fremtidig befrielse som til og med skulle overgå utferden fra Egypt, og befrieren var den Messias som Gud gjennom profetene hadde lovet en gang skulle komme. Den natten jødene spiste påskemåltidet, var den natten da de på en helt spesiell måte ventet Messias. Det ble etter hvert vanlig å dekke på til en til, de satte fram et beger ekstra. Det var til Messias i tilfelle det var denne påsken han kom.

Da den rette påsken kom, satt jødene omkring bordene i de tusen hjem. Mange hadde ett beger ekstra til Messias. I en annen sal i et hus i Jerusalem tok Jesus et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: "Ta dette og ét det! Dette er mitt legeme." Og han tok en kalk, takket, gav dem og sa: "Drikk alle av den! For dette er mitt blod, paktens blod, som utøses for mange til syndenes forlatelse." Matt 26,26-29. Påskemåltidet ble på en helt ny måte et fellesskapets måltid mellom Gud og mennesker.

I dagens prekmentekst møter vi Jesus før han innstiftet nattverden. Jesus hadde mettet fem tusen, han hadde talt om brød fra himmelen, manna som mettet israelsfolket i ørkenen på reisen til det lovede land. Og han talte om et annet brød, om livets brød, det brødet som i likhet med manna er kommet ned fra himmelen, men som til forskjell gjør at den som spiser det aldri dør. Det brødet, sa Jesus, er mitt legeme som jeg gir til liv for verden.

Det var da diskusjonen og uenigheten om nattverden begynte. "Hvordan kan han gi oss sitt legeme å spise?" Det ble en strid mellom jødene. Noen oppfattet nok ordene konkret som kjøtt og blod som skulle spises. Andre oppfattet vel kanskje ordene symbolsk eller åndelig og mer abstrakt som billedtale. Kunne Jesus gi klarere svar på dette?

Etter hvert som samtalen skred frem, er det ikke tvil om at Jesus mente kjøtt og blod i konkret og fysisk forstand. Mange av disiplene som hørte det, sa da: "Dette er harde ord! Hvem kan høre på slikt?" Og reaksjonene ble bare enda sterkere. Etter vårt tekstavsnitt står det at selv mange av hans disipler etter

dette trakk seg tilbake og gikk ikke lenger omkring sammen med ham, men de tolv valgte å bli.

Jesu nattverdpreken skilte mer en den forente. Det Jesus sa ble oppfattet som harde ord, og ganske sikkert også som anstøtelige ord. Spise Jesu legeme og drikke Jesu blod. Jesus visste det hans tilhørere ikke forstod, at det snart kom en langfredag, en dag da han skulle gi sitt eget legeme og blod som et offer til soning for all verdens synd. På et eller annet vis måtte også dette offeret gjøres tilgjengelig for alle som tror. Jesus tenkte på måltidsfellesskapet, men ikke et hvilket som helst måltidsfellesskap – måltidsfellesskapet mellom søsken i Kristus, menigheten, Guds barn samlet til gudstjeneste.

Så er det mange som spør, er det nødvendig å gå i kirken? Kan man ikke like godt møte Gud i naturen? Er det nødvendig å gå til nattverd? Er det ikke nok at man tror? Er det nødvendig å bli døpt?

I Johannesevangeliet gjør Jesus tegn og under. Som følge av dette kommer noen til tro, andre forherdes i sin vantro. Slik virker tegnene, og Jesus setter mennesker på valg. Det blir et enten-eller. Enten tar man imot Guds gode gaver uten reservasjon, eller så gjør man som mange av hans daværende disipler og trekker seg tilbake og går ikke lenger sammen med Jesus.

Om dåpen sier Jesus: "Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike." Om nattverden sier Jesus: "Hvis dere ikke spiser Menneskesønnens legeme og drikker hans blod, har dere ikke livet i dere."

Jesus har fortalt oss hva vi trenger som kristne. Han vil gi oss brød fra himmelen. Han har gitt oss møtesteder og han har gitt oss matstasjoner. Alt dette knytter han til fellesskapet i kirke og menighet som han også kaller sitt eget legeme, der han selv er hodet og vi er hverandres lemmer, eller om vi vil; vintreet, der han er stammen og vi er grenene. Så nær vil Jesus Kristus være sammen med oss. Det går ingen annen vei til Gud enn gjennom Jesus Kristus og den nåden bare han kan gi.

Satt på spissen: Gud finnes ikke i naturen, men naturen vitner om Gud. Gud har skapt naturen og står over alt det skapte, men er ikke en del av den. Men Gud finnes i kirken der han har sagt han vil være nær i nådens midler; Ordet som forkynnes og sakramentene som brukes, og Gud er nær hos alle sine barn – også på tur i det fri. Men møtet med Gud må bli et møte med hans ord og sakrament. Det er slik Gud kan nå oss.

"Den som spiser mitt legeme og drikker mitt blod, blir i meg og jeg i ham." Slik har Jesus sagt det, og da må vi få tro at det er sant. Måltidsfellesskapet, det nære fellesskapet av venner og slekt rundt bordet. I dette fellesskapet vil Gud ta del. I gammel tid ble én del av takkeofferet ofret til Gud og den andre delen spist av menigheten. I og med Jesus Kristus ble det brakt et offer én gang for

alle, og det skal aldri gjentas. I nattverdens brød og vin er Jesu legeme og blod virkelig til stede.

Da Jesus innstiftet nattverden sa han: "dette er mitt legeme" og "dette er mitt blod." Skal vi våge å tro på Jesus, så må vi også våge å tro ordene slik han har sagt dem. Da er det ikke snakk om symboler eller åndelige tolkninger. Da er det slik at brødet, den lille oblaten du tar i munnen, det er samtidig også Jesu legeme som ble ofret på Golgata for deg, og den vinen du drikker fra begeret, det er ikke bare vin, men også virkelig Jesu blod, utøst for deg.

I Jesu tale er troen og å motta nattverden to sider av samme sak. Han sier i versene like før vår pretekst, "den som tror har evig liv," Joh 6,47 og han sier, "den som spiser mitt legeme og drikker mitt blod, har evig liv." Joh 6,54. Troen og nattverden hører altså sammen. Derfor står det også skrevet om å prøve seg selv før en går til nattverd. "Den som spiser brødet eller drikker av Herrens kalk på urett vis, forgår seg derfor mot Herrens eget legeme og blod. Enhver må prøve seg selv og så spise av brødet og drikke av kalken. For den som spiser og drikker uten å tenke på at det er Herrens legeme, spiser og drikker seg selv til dom." 1Kor 11,28-29.

Dette er alvorlige ord, men de understreker bare det Jesus sier i preteksten. I brødet og vinen er det virkelig Herrens legeme og blod vi spiser. Derfor skal vi tenke på, sier Paulus, at det er nettopp det vi spiser, altså ikke symboler.

Alvoret i disse tekstene må ikke skremme oss til å tenke at er det så alvorlig med nattverden, da er det kanskje best å holde seg unna sånn for sikkerhets skyld. Nei, da skal vi heller tenke på Jesus. Han ønsker fellesskap. Han ønsker å ha med oss å gjøre. Det var jo derfor han gav sitt legeme og blod for oss. Jesu død på korset og innstiftelse av nattverden er Guds ja til oss.

Jesus sier: "Likesom Faderen, den levende, har sendt meg, og jeg har liv ved ham, slik skal også den som spiser meg, ha liv ved meg." I følge Jesus er det ikke et alternativ å være kristen uten å gå til nattverd. La gå at vi ikke forstår alt, men så er det da også et mysterium, og vi kan ikke forstå det. Men kan vi ikke forstå, så kan vi likevel ta imot i tro.

"Trofast holdt de seg til apostlenes lære og samfunnet, til brødsbrytelsen og bønnene." Apg 2,42. Slik beskrives den første kristne menigheten i Jerusalem. Nattverdsfellesskapet, brødsbrytelsen var fellesskapets måltid. Slik må det også være for oss. Fellesskap med Jesus Kristus og fellesskap med hverandre. Så peker da også nattverden frem mot det store måltidsfellesskapet som skal være en gang der fremme, i det fullendte Guds rike. Da skal vi komme fra øst og vest og fra nord og sør og sitte til bords i Guds rike. Enn så lenge, velkommen til bords i Jesu navn.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.